

แนวคิดอัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่าของ ปอล ริเกอร์

นายคงกฤษ ไตรรงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญา ภาควิชาปรัชญา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PAUL RICOEUR ON NARRATIVE IDENTITY

Mr Kongkrit Traiyawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Philosophy

Department of Philosophy

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

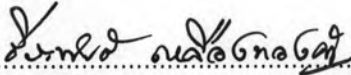
Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

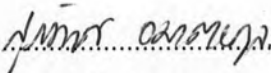
501439

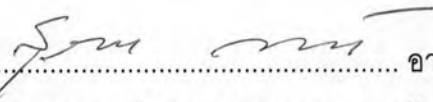
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวคิดอัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์
โดย นายคงกฤษ ไตรยวงศ์
สาขาวิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์

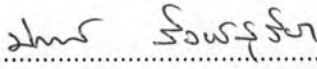
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุภัทควดี อมาตยกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ สถาอานันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปกรณ์ สิงห์สุริยา)

4780111922: MAJOR PHILOSOPHY

KEY WORD: NARRATIVE IDENTITY / PERSONAL IDENTITY / SUBJECT/ SELF/

AGENT/ACTION /NARRATIVE/ SAMENESS/ SELFHOOD

KONGKRIT TRAIYAWONG : PAUL RICOEUR ON NARRATIVE IDENTITY.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUWANNA SATHA-ANAND, Ph.D., 75 pp.

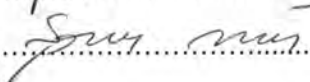
Ricoeur's philosophy is "a hermeneutics of the self", for hermeneutics is the route to understanding, understanding of the self. The question which is the guideline of the investigation of the self is 'who?' (Who speaks?; Who acts?; Who tells his or her story?; Who is responsible?). The answer is *the self*. In the field of narrative theory, Ricoeur claims that the concept of narrative identity is a solution to the problem of personal identity. According to Ricoeur, the paradox of personal identity is due to the fact that most philosophers who debate on the problem do not recognize the distinction between the two meanings of identity, namely identity in the sense of sameness (or *idem*) and identity in the sense of selfhood (or *ipse*). In addressing the problem, he shows the dialectical relationship between the two types of identity within the operation of the plot that constitutes narrative identity, just like identity of character who plays a role in fiction. Narrative identity becomes personal identity through the act of reading. Ricoeur himself, however, admits that the problem of the relationship between fiction and life is a 'thorny problem' which will be examined in this thesis.

Department:Philosophy.....

Field of study:Philosophy.....

Academic year:2007.....

Student's signature:

Advisor's signature:

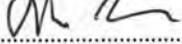
คงกฤษ ไตรยวงศ์ : แนวคิดอัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่าของปอล ริเกอร์. (PAUL RICOEUR ON NARRATIVE IDENTITY) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร.สุวรรณา สถาอานันท์, 75 หน้า.

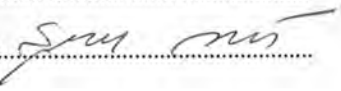
ริเกอร์เรียกปรัชญาของตนว่า “ศาสตร์แห่งการตีความเกี่ยวกับตัวตน” เนื่องจากศาสตร์แห่งการตีความเป็นทางสู่ความเข้าใจอันหมายถึงความเข้าใจตัวตน คำถามที่เป็นตัวกำกับแนวทางการศึกษา ได้แก่ คำถามว่า ใครเป็นผู้พูด ใครกระทำ ใครเล่าเรื่องราวของตนเอง และใครรับผิดชอบ คำตอบคือ *ตัวตน* ในกรอบทฤษฎีเรื่องเล่า นั้น ริเกอร์เสนอมนทัศน์อัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่าเพื่อเป็นทางออกให้แก่ปัญหาปฏิทรรศน์อัตลักษณ์ของบุคคล สำหรับริเกอร์แล้ว ปัญหาปฏิทรรศน์อัตลักษณ์ของบุคคลเกิดจากการที่นักปรัชญาส่วนมากที่ถกเถียงปัญหาไม่ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างความหมายของอัตลักษณ์ 2 อย่าง อันได้แก่ อัตลักษณ์ในความหมายของความเป็นสิ่งเดียวกัน (sameness หรือ *idem*) และอัตลักษณ์ในความหมายของความเป็นตัวตน (selfhood หรือ *ipse*) ในการถกเถียงปัญหาดังกล่าว ริเกอร์แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบวิภาษระหว่างอัตลักษณ์ทั้ง 2 แบบในกรอบของการทำงานของโครงเรื่อง ซึ่งประกอบเป็นอัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่า ไม่ต่างจากอัตลักษณ์ของตัวละครที่แสดงบทบาทในเรื่องแต่ง อัตลักษณ์เชิงเรื่องเล่ากลายเป็นอัตลักษณ์ของบุคคลผ่านการอ่าน อย่างไรก็ตาม ริเกอร์เองยอมรับว่าปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องแต่งกับชีวิตนั้นเป็นปัญหาค้างคา ซึ่งจะพิจารณาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ภาควิชา.....ปรัชญา.....

สาขาวิชา.....ปรัชญา.....

ปีการศึกษา....2550.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สุวรรณา สถาอานันท์ ที่รับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ได้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาจนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุภัทวดี อมาตยกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ปกรณ์ สิงห์สุรียา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาปรัชญาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาปรัชญา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.เจตนา นาควัชระ ที่ได้ให้โอกาสในการทำงานในโครงการวิจัยเรื่อง “การวิจารณ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย ภาค 2” และได้ให้โอกาสในการทำงานสำคัญหลายชิ้น และขอบคุณนักวิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่โครงการวิจัยดังกล่าว ที่ได้ให้ประสบการณ์ในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอรพินท์ คำสอน ที่ได้กรุณาส่งชื่อหนังสือจากต่างประเทศให้ ขอขอบพระคุณ รศ.สุริชัย หวันแก้ว ที่ได้ให้โอกาสทำงานในฐานะผู้ช่วยวิจัยในช่วงสั้นๆ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณวัดปทุมวนาราม ที่อนุญาตให้พำนักอยู่ที่วัดเป็นช่วงเวลาเกือบปี (2549) ในขณะที่ผู้เขียนกำลังเขียนวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคุณจิระศักดิ์ จันทรสันติกุล ที่ช่วยเหลือในด้านต่างๆ คุณสุทธิพงษ์ อาจวิชัย ที่ให้แรงกระตุ้นสม่ำเสมอ ขอขอบคุณ วัชระ ไตรยวงศ์ และ วัชรภรณ์ ไตรยวงศ์ น้องชายและน้องสาว

ขอบคุณคุณชฎานิน วังซ้าย ที่ให้คำแนะนำเรื่องการแปลภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณ แหวว เพื่อนที่ให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณคุณศากุน ภัคดีคำ สำหรับคำปรึกษาในเรื่องรูปแบบ ขอขอบคุณเพื่อนๆและเจ้าหน้าที่ภาคปรัชญาทุกคนสำหรับมิตรภาพและความอดทนอดกลั้น ขอขอบคุณทุกคนทั้งที่ได้เอ่ยชื่อและไม่ได้เอ่ยชื่อ

ที่สำคัญที่สุด ขอขอบพระคุณพ่อและแม่ที่สนับสนุนทางด้านการศึกษามาตลอด ถ้าไม่มีท่านทั้งสอง ผู้เขียนคงไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีเช่นนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหา.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 อັตลักษณะของบุคคล.....	5
2.1 ศาสตร์แห่งการตีความเกี่ยวกับตัวตน.....	5
2.2 ตัวประธานที่ถูกพูดถึงกับตัวประธานผู้พูด.....	12
2.3 การกระทำและผู้กระทำ.....	15
2.4 ปัญหาปฏิบัติของคนอັตลักษณะของบุคคล.....	29
บทที่ 3 อັตลักษณะเชิงเรื่องเล่า.....	36
3.1 อັตลักษณะเชิงเรื่องเล่ากับการเป็นตัวกลางระหว่าง idem กับ ipse.....	36
3.2 เรื่องเล่าในฐานะตัวกลางระหว่างการบรรยายกับการวางกรอบ.....	47
3.3 อັตลักษณะเชิงเรื่องเล่ากับมิติทางจริยธรรม.....	57
บทที่ 4 บทสรุป.....	64
รายการอ้างอิง.....	66
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	68